

Onhandigheden bij de overheid

Dennis van der Spoel (6 februari 2020)

In mijn perspectief doet de overheid een paar zaken systematisch onhandig op IT-gebied. Ik zal er kort enkele benoemen.

Onhandigheden

1. Vaak gaat de overheid voor grote integrale oplossingen in plaats van kleine modulaire oplossingen. Laat staan dat ze nadenkt over microservices in de cloud.
2. Ik heb het idee dat de overheid nog erg denkt in (aanbestedings)projecten in plaats van een levenscyclus en 'total cost of ownership'. Werken in de cloud en met microservices is duurzamer en meer adaptief en schaalbaar.
3. Ik neem vaak een vastgeroeste mindset waar als het gaat over compliance. In een stage/gate traject met front-end loading kan het gebeuren dat aanpassingen erg kostbaar zijn en dat compliance en kwaliteit te laat worden meegenomen. Door iteratief en incrementeel te werken kan tijdig worden bijgestuurd en sneller worden geleerd. Ook kunnen kwaliteit en compliance van meet af aan worden zeker gesteld in plaats van achteraf geïnspecteerd.
4. De overheid heeft, net als banken, veel legacy. Dat moet snel worden opgeruimd en vervangen door moderne applicaties met moderne architectuur.
5. De overheid zou bij aanbestedingen meer gebruik moeten maken van 'Value Based Procurement' en 'Agile Contracting'. Nu is het spel vaak zo dat aanbieders zich moeten conformeren aan de specs die door de overheid zijn opgesteld. Daar zie ik grote nadelen:
  - Degene met de minste kennis (overheid) stelt de specs op, en de expert (aanbieder) kan hierin geen verbeteringen aanbrengen op basis van de laatste innovaties en kennis en ervaringen. Hierdoor is er van innovatie geen sprake.
  - Elke aanbieder komt met een gelijksoortige oplossing, en dus moeten ze concurreren op prijs. Aanbieders bieden vaak onder kostprijs aan in de hoop marge te maken op meerwerk en wijzigingen. Dit zet de verhoudingen in de uitvoering onder druk.
  - Er wordt geen gezamenlijk belang gecreëerd.Met 'Value Based Procurement' en 'Agile Contracting' wordt in het algemeen een betere oplossing verkregen en wordt beter samengewerkt.
6. Het mag allemaal wat meer agile. Denk bijvoorbeeld eens aan SAFe.
7. Rekening houden met de omgeving en de stakeholders kan mooi met principes van 'Value Engineering'. Wat ik ook nog wel eens zie is dat er te veel stakeholders zijn omdat een systeem landelijk moet worden uitgerold. Dat wordt vaak een stroperig project. Handiger is het om een pilot met een beperkte feature-set op 1 locatie en met 1 partij te starten en dat na de MVP er steeds een partij bij aansluit. Dat is dan een partij die graag wil. De partijen met de meeste

weerstand en extra wensen, worden het laatst aangesloten. Zo beloon je medewerking en haakt iedereen in zijn eigen tempo aan.

Een aanbeveling

Ik heb de 'aanzet tot een IT-Deltaplan voor de overheid' gelezen. Ik snap de intentie en er zitten goede stukken in.

Wat ik niet goed bij een agile mindset vind passen, is dat er door het hele stuk heen wordt ingezet op het voorkomen van fouten en 'en plein public' aan de schandpaal nagelen van mensen die fouten maken. Wat je zou moeten willen is dat er veel vaker en eerder iets fout gaat. Empirisch werken betekent experimenteren en leren, maar dan wel in kleine stapjes, incrementeel en iteratief. Daar hoort juist veiligheid en vertrouwen als basishouding bij.